

دانشگاه و آیین خدمتگزاری

با نگرش بر منابع اسلامی

www.ketab.ir

تألیف:

دکتر ابوطالب شفقت

دکتر سید اصغر جعفری

سرشناسه:	شفقت، ابوطالب، ۱۳۳۶ -
عنوان و نام پدیدآور:	دانشگاه و آیین خدمتگزاری با نگرش بر منابع اسلامی / تألیف ابوطالب شفقت، سیداصغر جعفری.
مشخصات نشر:	تهران: دانشگاه صنعتی مالک اشتر. انتشارات ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری:	۳۱۵ ص.: جدول، مصور(رنگی).
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۳۵۲-۱۳-۹
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبا.
یادداشت:	کتابنامه: ص.: [۲۸۵] - ۲۹۷.
موضوع:	دانشگاه‌ها و مدارس عالی - ایران - هدف‌ها و نقش‌ها.
موضوع:	دانشگاه‌ها و مدارس عالی - هدف‌ها و نقش‌ها.
شناسه افزوده:	جعفری، سیداصغر، ۱۳۴۷ -
شناسه افزوده:	دانشگاه صنعتی مالک اشتر. انتشارات. ۱۳۹۹.
رده‌بندی کنگره:	LA ۱۳۵۳
رده‌بندی دیویی:	۳۷۸/۵۵
کتابشناسی ملی:	۷۴۰۱۸۱۶

مجمع‌الکتابی مدیریت و مهندسی

عنوان کتاب:	 دانشگاه و آیین خدمتگزاری با نگرش بر منابع اسلامی
تألیف:	 ابوطالب شفقت - سیداصغر جعفری
ناشر:	 انتشارات دانشگاه صنعتی مالک اشتر
طرح روی جلد:	 جواد جلالی‌نژاد
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	 دانشگاه صنعتی مالک اشتر
صفحه‌آرایی رایانه‌ای:	 مهدی ملایی
ویراستار ادبی:	 محسن ایزدپور
شمارگان:	 ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ:	 اول، زمستان ۹۹
قیمت:	 ۸۷۰.۰۰۰ ریال

ISBN: 978-622-7352-13-9

کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نقل مطالب فقط با ذکر مشخصات کامل کتاب و با اشاره به نام ناشر مجاز است.
آدرس: تهران، لویزان، دانشگاه صنعتی مالک اشتر، معاونت پژوهش و فناوری، مدیریت دانش،
انتشارات. تلفن: ۲۲۹۳۲۸۹۱

فهرست مطالب

پیشگفتار مولف	۱
فصل اول: مفهوم خدمتگزاری و آفات آن	۳
مقدمه	۳
۱-۱- تعریف خدمت و خدمتگزاری	۴
۱-۱-۱- واژه «خدمت»	۴
۱-۱-۲- واژه «خدمتگزار»	۵
۲-۱- خدمتگزاری از دیدگاه اسلام	۶
۳-۱- خدمتگزاری از دیدگاه امام خمینی (ره) و امام خامنه‌ای (مدظله)	۱۱
۱-۳-۱- اهمیت خدمتگزاری	۱۲
۲-۳-۱- هدف خدمتگزاری	۱۵
۳-۳-۱- ثمره خدمتگزاری	۱۹
۴-۱- آفات خدمتگزاری	۲۴
۱-۴-۱- ریا و خودنمایی	۲۶
۲-۴-۱- منت	۲۸
۳-۴-۱- هوای نفس	۳۲
۴-۴-۱- اهمال کاری	۳۶
۵-۴-۱- اسراف و تجمل‌گرایی	۳۹
جمع بندی	۴۲
فصل دوم: نشانه‌های خدمتگزاران	۴۷
مقدمه	۴۷

- ۱۸۶..... ۵-۱-۱- مفهوم شایستگی
- ۱۸۷..... ۵-۱-۲- اهداف و ابعاد شایستگی
- ۱۸۹..... ۵-۱-۳- شایستگی از دیدگاه اسلام
- ۱۹۰..... ۵-۱-۳- شایستگی در قرآن
- ۱۹۲..... ۵-۱-۴- شایستگی در سیره
- ۱۹۵..... ۵-۱-۵- پرورش شایستگان در دانشگاه
- ۲۰۳..... ۵-۲- تولید و انتقال دانش
- ۲۰۴..... ۵-۲-۱- کیفیت درآموزش عالی
- ۲۱۰..... ۵-۲-۲- هم‌افزایی فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی
- ۲۱۳..... ۵-۲-۳- جریان‌سازی دانش و پژوهش
- ۲۱۵..... ۵-۲-۴- تولید دانش بومی
- ۲۲۱..... ۵-۲-۵- پیوند آموزش و پژوهش
- ۲۲۵..... ۵-۲-۶- همکاری دانشگاه و صنعت
- ۲۲۹..... ۵-۲-۶-۱- مزایای همکاری جامع میان دانشگاه و صنعت
- ۲۳۱..... ۵-۲-۶-۲- مطالبات متقابل صنعت و دانشگاه
- ۲۳۴..... ۵-۲-۷- حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی
- ۲۴۰..... ۵-۲-۸- مطالبات رهبر معظم انقلاب از استادان دانشگاه
- ۲۴۱..... ۵-۲-۸-۱- مسائل علمی
- ۲۴۷..... ۵-۲-۸-۲- مسائل فرهنگی- تربیتی
- ۲۵۲..... ۵-۲-۸-۳- مسائل گفتمانی- تحلیلی
- ۲۵۵..... جمع بندی
- ۲۶۱..... فصل ششم: دانشگاه و خدمتگزاری به استادان و کارکنان

مقدمه	۲۶۱
۱-۶- ارتقای سطح آموزش کارکنان و استادان دانشگاه	۲۶۳
۲-۶- ارتقای سطح منزلت استادان و کارکنان دانشگاه	۲۶۵
۳-۶- ارتقای سطح خدمات رفاهی استادان و کارکنان دانشگاه	۲۶۹
۱-۳-۶- خدمات بهداشتی و درمانی	۲۷۳
۲-۳-۶- خدمات معیشتی و مصرف	۲۷۳
۳-۳-۶- خدمات در امور مسکن	۲۷۴
۴-۳-۶- خدمات در امور بیمه‌ای	۲۷۴
۵-۳-۶- خدمات در اعتبارات	۲۷۵
۶-۳-۶- خدمات در امور ورزشی و تفریحی	۲۷۵
۴-۶- افزایش مناسب حقوق و مزایا	۲۷۸
جمع بندی	۲۸۱
فهرست منابع	۲۸۵

پیشگفتار

در جهان امروز کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، با شتابی روز افزون به دنبال اقتدار و پیشرفت در عرصه‌های گوناگون در سطح ملی و بین‌المللی هستند، و در این میان دانشگاه‌ها نقش محوری و اساسی دارند، زیرا پیشرفت و اقتدار بدون علم میسر نیست:

«علم مایه قدرت است؛ هم امروز و هم در طول تاریخ؛ در آینده هم همین جور خواهد بود. این علم یک وقت منتهی به یک فناوری خواهد شد، یک وقت هم نخواهد شد. خود دانش مایه‌ی اقتدار است؛ ثروت آفرین است؛ قدرت نظامی آفرین است؛ قدرت سیاسی آفرین است (بیانات در دیدار وزیر علوم و استادان دانشگاه تهران ۱۳/۱۱/۱۳۸۸). هر کس این اقتدار را داشت، می‌تواند حرکت کند؛ هر کسی، هر ملتی، هر جامعه‌ای که نداشت، مجبور است از اقتدار دیگران پیروی کند» (بیانات در دیدار نخبگان جوان ۱۴/۰۷/۱۳۸۹).

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هر جامعه، معرف بالاترین سطح از تفکر و علم آن جامعه محسوب می‌شوند و اصول جهان بینی و نظام اعتقادی و ارزشی جامعه را در خود متجلی می‌سازند و با تربیت متفکران و دانشمندان و مدیران آینده، در جهت تحقق بخشیدن به حرکت‌های گوناگون فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه نقش آفرینی می‌کنند. دانشگاه‌های جهان، افزون بر اشتراکاتی که به اعتبار دانشگاه بودن با یکدیگر دارند؛ به اعتبار تعلق به جوامعی با پیش‌ها و ارزش‌های گوناگون، دارای ویژگی‌هایی هستند که آنها را از هم متمایز می‌کند. جامعه ایرانی که در انقلاب خود

با رویکرد الهی، جهان بینی اسلامی را مبنای شئون گوناگون زندگی خود قرار داد، خواهان آن است که آموزش عالی متناسب با مبانی و ارزش های اسلامی داشته باشد تا با تربیت متفکران و مدیران بر وفق آن مبانی و معیارها، به ترویج و تعمیم آنها در جامعه اسلامی مبادرت ورزد:

«مراکز فرهنگی و سیاسی عالم رسماً اعلام کرده اند که با جوامع مبتنی بر ایدئولوژی و مکتب و تفکر پایه ای مخالفتند. بدیهی است وقتی که مبنا، یک تفکر و یک اندیشه منظم و مدون نباشد، هدف ها هم به همان نسبت تابع حوادث و پیشرفت های عالم و امیال مردم و گروه ها خواهد بود... مسؤولان این نظام با این امید هم وارد این میدان شده اند که بتوانند از اهداف الهی که مورد اعتقاد آنهاست، چیزی را تحقق بخشند و در زندگی پیاده کنند» (بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۱۳۷۹/۰۹/۱۲).

احیای هویت تمدنی و پیشرفت جمهوری اسلامی، مستلزم رشد متوازن و همه جانبه ابعاد علمی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشور است که در مسیر تعالی آن، آموزش عالی کشور نقش پیشران و موتور محرکه را بر عهده خواهد داشت:

«دانشگاه، موتور پیشرفت کشور است؛ در این هیچ تردیدی نیست. اگر یک ملتی عزت می خواهد، اگر استقلال می خواهد، اگر اقتدار می خواهد، اگر ثروت می خواهد، باید دانشگاه خود را تقویت کند» (بیانات در دیدار استادان دانشگاه ها ۱۳۹۲/۰۴/۲۵).

در این راستا آموزش عالی کشور به عنوان زیر مجموعه ای از این کل، رسالت های گوناگونی در ابعاد فرهنگی، تربیتی، آموزشی، پژوهشی، فناوری و مدیریتی بر عهده دارد که می بایست آنها را به صورت نظام واره لحاظ نمود. مهم ترین آنها عبارتند از:

❖ تربیت متخصصین متعهد، خلاق، متخلق، ماهر و کارآفرین؛

❖ تولید، انتقال و انتشار علم و فناوری در خدمت نیازهای جامعه اسلامی (گزیده ای

از مقدمه سند دانشگاه اسلامی مصوب جلسه ۷۳۵ مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی).

با توجه به این نقش بسیار مهم دانشگاه در جامعه، ضرورت دارد تا متولیان